בסוד שיח

חנן פורת נערך לקראת ישיבת המרכז על המצע

מאת שאול שיף

כאשר נודעו תוצאות ההצבעה במרכז המפד"ל על מיקום המועמדים ברשימת המפד"ל לכנסת ה־13 עצב רב נפל על פניהם של ח"כ חנן פורת ושל ח"כ הרב יצחק לוי. השניים יוצאי מצ"ד לשעבר, בעלי אידיאולוגיה נחושה בשאלת עתיד ארץ־ישראל ושלילת האוטונומיה התקשו להאמין, כי אלו הן באמת התוצאות. אמר חנן פורת: "אין מדובר כאן בחברי מרכז שהתכוונו ח"ו לפגוע באידאולוגיה של שלמות הארץ. הנושא הזה כלל לא נשקל על־ידם בעת ההצבעה. השיקולים היו של שמור לי ואשמור לך במובן הצר של המלה, מבלי לקחת בחשבון את הסוגיות האידאולוגיות".

בשיחות הטלפון הרבות שקיבלו הרב יצחק לוי וחנן פורת מהתומכים ביש"ע, מבני הישיבות והאולפנות של "מה לנו פה ומי לנו פה", מרגיעו השניים את השואלים והסבירו, כי אין כל כוונה אידאולוגית מאחורי ההצבעה במרכז המפלגה.

בשיחה עם "הצפה" אמר ח"כ פורת: המפד"ל הוא החוף האחרון שלי ואין בכוונתי ללכת למפלגה אחרת. השאלה היא עם איזה מפד"ל נחנו נלך בבחירות לכנסת ה־13.

ח"כ פורת נערך עתה לקראת ישיבת המרכז שתעסוק בסוגיות האידאולוגיות, לקראת עיבודו של מצע המפלגה. היה זה ח"כ לשעבר, אברהם מלמד המכיר היטב את נשמת אפה של הפוליטיקה, שעשה במרכז נפשות למען חנן פורת בהכיריו את פוטנציאל המצביעים של המפד"ל. זאת, למרות שהוא עצמו "יונה" כחורה המצדד בפשרה טריטוריאלית "בעבור ברקוב בין החברים – אומר חנן פורת – ונרון עמם באשר לקו המדיני שחייב יהיה להיות נחוש ואיתן..."

והוא מוסיף: "מה שמעיק עלי הוא שהשיקולים שהינחו את האנשים במרכז היו שיקולים של הסכמה וחשתי שאין כל יכולת לבקוע מסך בתוך כל המערכת הזאת". חנן פורת מקווה, כי הפיצוי יבוא בהחלטות המרכז בסוגיות המדיניות. ואם לא? אין הוא מאיים אך בחוג פנימי ביותר אמר: "בהחלט אשקול לשוב במשורה מלאה לעולם התורה".

ומהעבר השני קיים כעס גדול על כך שמנסים להציג את המפד"ל כמי שגלום בה פוטנציאל לוותר על ארץ־ישראל. מקורבי של שר הדתות, יוסף אבנר שאקי שואלים מיהו האדם שיכול להטיל ספק בנחרצות עמדתו בכל הקשור לארץ־ישראל? הם מזכירים את הקשר ההדוק בינו לבין ה"770" קרי האדמו"ר מלובביץ' שליט"א ואת המשמעות האידיאולוגית של הקשר הזה.

שר החינוך והתרבות, זבולון המר נזהר מאד בלשונו בהכיריו את הרגישות ואת מגוון הדעות של הציבור הדתי לאומי ואת המורכבות הפסיכולוגית של מחנה הימין לשבטיו.

בדרך לווייה של ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין ז"ל הירישה של שר החינוך לתת ללשונו קצת דרור וניכר היה מדבריו, כי הוא פצוע משהו מחוסר האמון שרוחשים כלפי המפד"ל במחנה הימין פלוס. השר המר שאל: הרי היו רגעים ושעות בממשלה הזאת, שהיא עמדה על סף מהפך ונפילה. כפסע היה בין ממשלת הליכוד לבין ממשלת מערך בראשותו של שמעון פרס. היו אלינו פניות מפתות ביותר והבהרנו חזור והבהר "נשב באופוזיציה ולא נלך לממשלה עם המערך". המפד"ל היתה משלמת מחיר כבד, אם המהפך הפוליטי של"ם בישלה היה קם. החמ"ד ומוסדות התורה הציונים היו נפגעים קשות, ובכל זאת התייצבנו לצד יצחק שמיר ללא שום פקפוק. היינו הראשונים שהלכנו לנשיא ואמרנו יצחק שמיר, בגלל עמדותיך קמה "מימד" ובכל זאת באופן שיטתי ממשיכים להטיל דופי במפד"ל לגבי כשרותה בכל הקשור לעתיד ארץ־ישראל. השר המר משוכנע, כי המסרים נגד המפד"ל מגיעים ממפלגות בציבור המתיישבים ביש"ע שמנקים להיכנות אישית במפלגות אחרות, לאחר שנטשו את המפד"ל על רקע הנסיגה מסיני. נסיגה שתמכו בה רוב פעילי מחנה הימין כולל השר אריאל שרון.

השר המר מסביר, כי רובצת עליו האחריות ללכת את כלל הציבור הדתי־ציוני. גם כאלה המבקשים לשים רגשים בנושאים שאינם במישור המדיני. "אז לפעמים הניסוחים אינם חותכים. אך בתכל'ס כלום מעלה המפד"ל באימון המתיישבים ביש"ע? אלף תירוצים יתרצו כיצד נדחקו גרשון שפט ובני קצובר למקומות שאינם ב"מזרח" ברשימת התחייה לכנסת, אך לא ימצאו שום הסבר מניח את הדעת למיקום של הרב יצחק לוי וחנן פורת ברשימת המפד"ל לכנסת – אמר השר המר בשומעו את התגובות בכלי התקשורת על הרכב רשימת המפד"ל לכנסת. מה בעצם קרה? הרי יצחק לוי קורם מהמקום המכריע למיקום הרביעי. נכון, המרכז לא השאיר את חנן במקום שבו היה בבחירות הקודמות אך האם הרב יצחק לוי אינו נאמן בסוגיות המדיניות? האם תפתח השפעתו של חנן בגלל שהוא במקום המכריע? מדוע שלא יהתם הציבור לתמיכה בשפד"ל וביטיח את מקומו של חנן ושל אחרים ברשימה רוגמת שאול יהלום איש אלקנה, שאינו חשוד במכירת ארץ־ישראל? האם יכול לתת מישהו סיבה אחת טובה מדוע לא להצביע מפד"ל? אלא אם כן מבקשים לגזור על המפד"ל שלא תלך לקואליציה עם הליכוד ותשב באופוזיציה עקרה...

ומה בעצם קרה במרכז?

איש לא התכוון לפגוע ח"ו בחנן פורת ולהורחיקו ממקומו ברשימה. במהלך ההצבעה "במרכז היידים" הביעו באוזני עשרות מחברי המרכז את חששם, כי "חנן יפול לא בגלל שמישהו רוצה שיפול". כולם הבינו שחנן פורת חשוב מאד ברשימה. אלא שח"כ פורת נפל קורבן, אם אפשר להתנסח כך ל"מועמדות הכפולה", של שניים מ"צעירי המפד"ל" לשעבר קרי: נחום לנגנטל ושאול יהלום. הגוש הגדול של זבולון המר נדרש לעמוד בהכסמים על פי הנחיות שקיבל גם עם חנן פורת וגם עם הרב יצחק לוי. אלא שהחברות האישית של רבים מחברי הגוש הזה עם שאול יהלום ונחים לנגנטל ו"הקמפיין" האגרסיבי שנוהל למענם, לא הותיר ברירה לחבריהם אלא לדרג אותם גבוה והפועל היוצא מכך התזוזה של ח"כ פורת למקום החמישי. היו גם מחוייבויות על רקע ערדי, שזהו סיפור בפני עצמו ובשל רגישותו אין כאן המקום להאריך. ולו ניתן היה להגיע להסכם מראש על המקום הראשון ברשימה, הרי שהיה מתפנה מקום ברשימה, ולנאמניו של השר המר לא היה צורך לסמן אותו פעמיים.

אין ספק ששיטת המרכזים הבוחרים את המועמדים לכנסת עומדת בפני פשיטת־רגל ורבים רבים מתנגעגעים ולוועדות המסדרות.

בכל המפלגות המועמדים נבחרים על רקע של "דילים" מכוערים יותר או מכוערים פחות והאידאולוגיה אינה מלאת שום פונקציה בבחירות הללו, קרוב לוודאי ששיטת "הפריימריס" תאומץ גם על־ידי מפלגות אחרות או שיאתרו שיטה שתאפשר גיוון של הרשימה וייצוג נאמן ותמנע מאיורייזיה. רבים מאוד רצו לראות במקום בולט ברשימה את יוסף מנדלביץ, אך הרצון האישי נכנע לחברויות ולהסכמים. ומאותה "מחלה" סבלה גם נציגת "אמונה", הגב' יהודית היבנר. מי לא רצה לראות אותה גבוה ברשימה? אלא ש"הבלוקים" הגדולים ביקשו להגן קודם כל על נאמניהם. אין ספק כי יש פגם מסויים בהסכמים הללו, אך מי שלא היה מקוימם, מוטב היה שלא יציג את מועמדותו לכהונת שר...

ובסופו של דבר מה קרה: מה שהציע ידידי יוסקה שפירא עוד לפני שנה, להשאיר את הרשימה כמות שהיא – כלי בחירות ובלי התמודדויות אכן היה, להוציא שינוי קל במיקום).

בבחשירות הללו במרכז המפלגה, גילו כמה מהמתמודדים מה משמעות הביטוי הסלנגי "לעבוד עליו בעיניים". שני מועמדים לפחות היו בטוחים, כי ייכללו ברשימה עד המקום החמישי וזאת בשל עוצמת ההבטחות שקיבלו מחברי המרכז. היתה לזה גם סיבה טובה להאמין, כי כך יקרה, משום התפקיד שהם ממלאים בחיי היום־יום. מה רבה היתה אכזבתם כאשר מצאו עצמם במקום שלא חפץ את מלאי ההבטחות. הללו התרוצצו בקל הסניפים, בכל הבתים ובכל הגשמים והשלגים, בכל מקום קיבלו תקיעת־כף באיזה מקום יסמנו אותם, כך שלא היתה להם סיבה שלא להכין בקבוקי ויסקי. אולם דבר אחד הם שכחו שבחירות קיימת האופציה הנקראת "התרת נדרים", ובתי־דין כאלה ישבו בכנראה בכל ערי־ישראל הקרובים והרחוקים הנדרים עלו השמימה ואת הוורסקי וודאי יחלקו ב"משלוח המנות" לכל את פורים. לבי לבי עליהם אבל מה אפשר לעשות בעברית תקנית קוראים לזה: הונאת דברים. בסלנג: "עבודה בעיניים".

במרכז סבב לו יו"ר מועצה דתית אחד מדושן עונג שלכל אחד מהמועמדים החשובים, ולא נגקוב כאן את שמם, הבטיח לסמן במקום הראשון. כל אחד ידע על ההבטחות שניתנו לזולתו אך הוא באמת חשב שמישהו מאמין לו... ברשימות העדכניות של כל המטות הופיעה לידי שמו מלה אחת: רמאי.

הרב הראשי צם לפני הפגישה עם בוש

הצוות המלווה את הרב הראשי לישראל, הגר"א שפירא ביקורו בארה"ב, הופתע מסירובו העיקש לשתות או לאכול בשעות שקדמו לפגישה עם הנשיא בוש. רק לאחר הפגישה כאשר נאות, לשתות משקה חם נתבדר, כי הרב הראשי החליט לצום עד לאחר הפגישה כדי לעורר רחמים בשמים, ששם־שמים ייתקדש על־ידו ושה"ו לא תצא לעם־ישראל תקלה מפגישה זו.

הרב הראשי נסער מפרסומי הכזב המגמתיים, שפורסמו בישראל, כאילו ראשי ארגוני הרבנים מתנגדים לפגישתו עם הנשיא בוש. הרב הזכיר את השתדלנים לאורך כל הדורות שפעלו אצל מלכים ושרים כדי לבטל גזירות על ישראל והתייחס גם ל"אקטואליה", מרדכי הצדיק, ששילם מחיר גבוה, כדי לבטל את גזירת אחשוורוש.

בפגישת הרב הראשי יודעים מי עמד מאחורי הידיעה, שנועדה להבאיש את ריחו של הרב הראשי ולפגום בטעמה של הפגישה. אלא שהרב הראשי הורה "לא להגיב" ולחטוא באהבת חינם.

הרב הראשי התעניין בכל ימי שהותו בניו יורק ובוושינגטון במצב בריאותו של האדמו"ר מלובביץ' שליט"א וביקש להודיעו אם ניתן להיכנס לחדרו ולו לשנייה אחת. כדי לברכו ברפואה שלימה על־דעת המרא דאתרא דארץ ישראל וכמובן בברכת כהנים יחד עם בניו הגלווים עמו.

בעת כתיבת שורות אלו לא ברור אם ברופאים התירו כניסה לחדר בו שוהה האדמו"ר שליט"א מעבר למזכירו האישי הרב לייב גרונר והצוות הסועד את האדמו"ר.

האדמו"ר חזר אט אט לסדר יומו הרגיל וכבר נתן תשובות, לקניית אליו מצד חסידיו כולל בקשות־ברכה מחתנים.

הפגישה עם יועצו של ג'יימס בייקר

כשעתיים הקדיש הרב הראשי לישראל, הגר"א שפירא ליועצו של שר החוץ האמריקני, ג'יימס בייקר. מהובר באחד העזורים הבכירים שהוא שומר תורה ומצוות. הרב הראשי הזדעזע לשמוע מפיו, כי מנהיג "דגל התורה" הגרא"מ שך שליט"א אמר לו – כך על־פי דברי העזור – כי כדי למנוע שפיכות־דמים מותר להחזיר אפילו את ירושלים. הגר"א שפירא התקשה לשנייה לשלוח על סערת רוחו, בשומעו את דבריו של היועץ, ואמר: "אפשר גם להחזיר את בני־ברק...". הרב נתן הוראה לבטל את כל הפגישות לשעות הקרובות והסביר במשך כשעתיים את החיבטים ההלכתיים, המוסריים של שלמות־ארץ־ישראל. גם לאחר שנפרד מיועצו של בייקר ניכר היה על הרב הראשי שהוא מתקשה להרגע ממה ששמעו אוזניו. כיצד ניתנת לגיטימציה להלכתית ומוסרית לגויים, לאומות העולם, להפעיל לחץ על ממשלת־ישראל כדי שתסוג משטחי ארץ־ישראל.

הרבי שידע מראש על הפצצת הכור

נשיא המדינה חיים הרצוג הופתע ואכזב כאשר בא לנחם את בני משפחת בגין ומצא בין ציבור המנחמים את האדמו"ר מלעלוב, רבי אברהם בידרמן שליט"א. מה שהנשיא לא ידע הוא, שאביו של האדמו"ר הנוכחי, האדמו"ר הקודם, רבי משה מרדכי בידרמן זצ"ל היה מאלה שעודדו את מנחם בגין ז"ל להפציץ את הכור האסוני בעירק וזאת למרות ששום מקור רשמי או אחר לא הדליף לאדמו"ר את הכוונה להפציץ את הכור. סיפור של "מופ" ממש שבלעלוב מספרים אותו בחרדת־קודש.

וזה סיפור המעשה.

לפני חג השבועות בשנת תשמ"א קרא האדמו"ר זצ"ל ליחיאל קרישאי, שאביו רבי זאב קרישזון ז"ל היה מגאמני ביתו הקרובים ביותר. הרבי זצ"ל הכניסו לחדרו וביקשו לומר למנחם בגין שיעשה את שהוא מתכוון לעשות ובהצלחה. קרישאי לא ידע למה ירמזון מליו של האדמו"ר זצ"ל, אך מסרן מלה במלה לראש הממשלה דאז. במוצאי החג שאל האדמו"ר זצ"ל את חסידיו אם יש ידיעות וביקש שיערכנו אותו מהנאמר בחדשות. כאשר שמע על הצלחת המצצת הכור התמלא שמחה רבה. זמן קצר לאחר שבועות לקח האדמו"ר בשיתוק והובהל לבית החולים והיה נתון לפיקוחו של פרופ' אברמסקי. במקרה נקלע מר בנין ז"ל למחלקה של פרופ' אברמסקי, והוא פנה אליו: תטפל בו (באדמו"ר) טוב, כי הוא גדול אדם גדול...

כאשר יכול היה לדבר, אמר האדמו"ר זצ"ל, כי לקה בשיתוק כתוצאה מהאחריות שנטל על עצמו בעניין הזה של הפצצת הכור בעירק. (האדמו"ר השתמש בביטוי מספרות הקבלה בדברו על הגורם לשיתוק).

אולי אחדים מכם מגחכים למקרא הנ"ל אך הסיפור ברוק ומאושר מצד כמה גורמים בלעלוב שהיו במחיצת האדמו"ר זצ"ל באותה עת. אישור לכך אפשר לשמוע גם מיחיאל קרישאי.